GUIA DOCENT DE CENTRES ISEACV
GUÍA DOCENTE DE CENTROS ISEACV

Curs / *Curso*
2026/2027

1 Dades d'identificació de l'assignatura
Datos de identificación de la asignatura

Nom de l'assignatura *Nombre de la asignatura*	Teoria General de l'Art / Teoría General del Arte				
Crèdits ECTS *Créditos ECTS*	3	Curs *Curso*	2º	Semestre *Semestre*	2º
Tipus de formació *Tipo de formación* bàsica, específica, optativa *básica, específica, optativa*	Bàsica / Básica	Idioma/es en que s'imparteix l'assignatura *Idioma/s en que se imparte la asignatura*		Valencià/Castellà / Valenciano/Castellano	
Matèria *Materia*	Teòrica / Teórica				
Títol Superior *Título Superior*	Títol Superior en Art Dramàtic / Título Superior en Arte Dramático				
Especialitat *Especialidad*	Direcció/Escenografia / Dirección/Escenografía				
Centre *Centro*	Escola Superior d'Art Dramàtic de València / Escuela Superior de Arte Dramático de Valencia				
Departament *Departamento*	Teoria teatral / Teoría Teatral				
Professorat *Profesorado*	Àngela Esteve				
e-mail *e-mail*	a.estevemontilla@iseacv.gva.es				

1.1 Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació
Objetivos generales y contribución de la asignatura al perfil profesional de la titulación

L'objectiu d'aquesta assignatura, lluny de ser el de realitzar un apropament asèptic i cronològic als diferents períodes artístics (un discurs tradicional amb el qual considerem que l'alumnat ja està familiaritzat i que resultaria de poc interés), és abordar el concepte d'art i les seues revolucions assumint noves perspectives (l'antropologia, l'estètica, la violència, la sexualitat, la figura del geni, etc.). La pregunta «Què és l'art?» constituirà l'eix vertebrador del curs. Considerem que aquesta qüestió resideix en la base de moltes de les dramatúrgies antigues i actuals, amb les quals l'alumnat de direcció d'escena i escenografia es podria trobar quan s'enfronte a un text. A més, configurar un discurs personal entorn de l'art constitueix un element clau en la formació d'un futur director d'escena o escenògraf.

El objetivo de esta asignatura, lejos de ser el de realizar un acercamiento aséptico y cronológico a los diferentes periodos artísticos (un discurso tradicional con el que consideramos que el alumnado ya está familiarizado y que sería de poco interés), es abordar el concepto de arte y sus revoluciones asumiendo nuevas perspectivas (la antropología, la estética, la violencia, la sexualidad, la figura del genio, etc.). La pregunta «¿Qué es el arte?» constituirá el eje central del curso. Consideramos que esta pregunta reside en la base de muchas de las dramaturgias antiguas y actuales, con las que el alumnado de dirección de escena y escenografía bien podría toparse cuando se enfrente a un texto. Además, configurar un discurso personal en torno al arte constituye un elemento clave en la formación de un futuro director de escena o escenógrafo.

1.2 Coneixements previs
Conocimientos previos

És recomanable tindre:
- Nocions de literatura dramàtica.
- Nocions d'història de l'art.
- Nocions de les diferents arts de l'espectacle.

Es recomendable tener:
- Nociones de literatura dramática.
- Nociones de historia del arte.
- Nociones de las diferentes artes del espectáculo.

2 Competències de l'assignatura
Competencias de la asignatura

Competències genèriques / Competencias genéricas:
- CG 3. Potenciar la consciència crítica, aplicant una visió constructiva al treball de si mateix i dels altres. / Potenciar la conciencia crítica, aplicando una visión constructiva al trabajo de sí mismo y de los demás.
- CG 5. Fomentar l'expressió i creació personal, integrant els coneixements teòrics, tècnics i pràctics adquirits. / Fomentar la expresión y creación personal, integrando los conocimientos teóricos, técnicos y prácticos adquiridos.
- CG 4. Habilitats interpersonals i de treball en grup. / Habilidades interpersonales y de trabajo en grupo.

Competències transversals / Competencias transversales:
- CT 1. Organitzar i planificar el treball de manera eficient i motivadora. / Organizar y planificar el trabajo de forma eficiente y motivadora.
- CT 2. Arreplegar informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament. / Recoger información significativa, analizarla, sintetizarla y gestionarla adecuadamente.
- CT 13. Buscar l'excel·lència i la qualitat en la seua activitat professional. / Buscar la excelencia y la calidad en su actividad profesional.

Competències específiques / Competencias específicas:
- CE 3. Interaccionar amb la resta de llenguatges que formen part de l'espectacle. / Interaccionar con el resto de lenguajes que forman parte del espectáculo.
- CE 4. Estudiar per a concebre i fonamentar el procés creatiu personal, tant pel que es refereix a la metodologia de treball com a la renovació estètica. / Estudiar para concebir y fundamentar el proceso creativo personal, tanto en lo referido a la metodología de trabajo como a la renovación estética.

3 Resultats d'aprenentatge
Resultados de aprendizaje

RESULTATS D'APRENENTATGE *RESULTADOS DE APRENDIZAJE*	COMPETÈNCIES RELACIONADES *COMPETENCIAS RELACIONADAS*
- Potenciar la consciència crítica, aplicant una visió constructiva al treball de si mateix i dels altres.	CG 3
- Fomentar l'expressió i creació personal, integrant els coneixements teòrics, tècnics i pràctics adquirits.	CG 5
- Desenvolupar habilitats interpersonals i de treball en grup.	CG 4
- Organitzar i planificar el treball de manera eficient i motivadora.	CT 1
- Arreplegar informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament.	CT 2
- Buscar l'excel·lència i la qualitat en la seua activitat professional.	CT 13
- Interaccionar amb la resta de llenguatges que formen part de l'espectacle.	CE 3
- Concebre i fonamentar el procés creatiu personal en relació amb la metodologia de treball i la renovació estètica.	CE 4
- Potenciar la conciencia crítica, aplicando una visión constructiva al trabajo de sí mismo y de los demás.	
- Fomentar la expresión y creación personal, integrando los conocimientos teóricos, técnicos y prácticos adquiridos.	
- Desarrollar habilidades interpersonales y de trabajo en grupo	
- Organizar y planificar el trabajo de forma eficiente y motivadora.	
- Recoger información significativa, analizarla, sintetizarla y gestionarla adecuadamente.	
- Buscar la excelencia y la calidad en su actividad profesional.	
- Interaccionar con el resto de lenguajes que forman parte del espectáculo.	
- Concebir y fundamentar el proceso creativo personal en relación con la metodología de trabajo y la renovación estética.	

Nota important: Les competències estan expressades en un sentit genèric pel que és necessari incloure en la guia docent els resultats d'aprenentatge. Aquests resultats constitueixen una concreció d'una o diverses competències, fent explícit el grau de domini o acompliment que ha d'adquirir l'alumnat i contenen en la seua formulació el criteri amb el qual van a ser avaluades. Els resultats d'aprenentatge evidencien allò que l'alumnat serà capaç de demostrar en finalitzar l'assignatura o matèria i reflecteixen, així mateix, el grau d'adquisició de la competència o conjunt de competències.
Nota importante: Las competencias están expresadas en un sentido genérico por lo que es necesario incluir en la guía docente los resultados de aprendizaje. Estos resultados constituyen una concreción de una o varias competencias, haciendo explícito el grado de dominio o desempeño que debe adquirir el alumnado y contienen en su formulación el criterio con el que van a ser evaluadas. Los resultados de aprendizaje evidencian aquello que el alumnado será capaz de demostrar al finalizar la asignatura o materia y reflejan, asimismo, el grado de adquisición de la competencia o conjunto de competencias.

4 Continguts de l'assignatura i organització temporal de l'aprenentatge
Contenidos de la asignatura y organización temporal del aprendizaje

Descripció per blocs de contingut, unitats didàctiques, temes,... *Descripción por bloques de contenido, unidades didácticas, temas,…*	Planificació temporal *Planificación temporal*
TEMA 1.- LA DEFINICIÓ DE L'ART / LA DEFINICIÓN DEL ARTE. La definició de l'art. Els orígens de l'art. Teories sobre l'art. L'art i les seues institucions. Fonaments teòrics i concepte de llenguatge artístic. L'art com a disciplina i professió. L'art com a fenomen globalitzat. Les tècniques d'investigació i el problema de les fonts. Eines instrumentals per a escriure sobre art. TEMA 2.- LES DISCIPLINES ARTÍSTIQUES / LAS DISCIPLINAS ARTÍSTICAS. Disciplines acadèmiques o canòniques: arquitectura, escultura i pintura. Disciplines artístiques no acadèmiques. Arts decoratives i industrials. Altres disciplines artístiques. TEMA 3.- INVENCIÓ I CONVENCIÓ / INVENCIÓN Y CONVENCIÓN. Models, transmissió i interpretació. Els gèneres artístics. Classicisme, classicismes i neoclassicisme. Gòtic i neogòtics. La creativitat en les cultures no occidentals. TEMA 4.- ART I PERCEPCIÓ VISUAL / ARTE Y PERCEPCIÓN VISUAL. L'ull com a càmera. Creure és veure. Veure és conéixer: observació i coneixement en la cultura visual. Visió, representació i narració. Significat com a ambigüitat. Els sistemes de representació: la perspectiva. TEMA 5.- FORMA I SIGNIFICAT / FORMA Y SIGNIFICADO. Les grans categories formals: línia, volum, modelatge, espai, moviment, llum, color i to. Composició. Proporcions i escales. Construcció i muntatge. Permanència i art efímer. TEMA 6.- L'ACTIVITAT ARTÍSTICA / LA ACTIVIDAD ARTÍSTICA. Evolució de la situació social de l'artista. La formació de l'artista al llarg de la història. La Revolució Industrial i l'educació de l'artista. Sistemes de producció artística: producció col·lectiva en tallers, individual en l'estudi i industrial en empreses.	Setmanes / Semanas 1-3: Tema 1 Setmanes / Semanas 4-5: Tema 2 Setmanes / Semanas 6-7: Tema 3 Setmanes / Semanas 8-10: Tema 4 Setmanes / Semanas 11-12: Tema 5 Setmanes / Semanas 13-15: Tema 6, síntesi i avaluació

5 Activitats formatives
Actividades formativas

5.1 Activitats de treball presencials
Actividades de trabajo presenciales

ACTIVITATS *ACTIVIDADES*	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge *Metodología de enseñanza-aprendizaje*	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge *Relación con los Resultados de Aprendizaje*	Volum treball (en nº hores o ECTS) *Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)*
Classe presencial *Clase presencial*	Exposició de continguts per part del profesor o en seminaris, anàlisi de competències, explicació i demostració de capacitats, habilitats i coneixements en l'aula. *Exposición de contenidos por parte del profesor o en seminarios, análisis de competencias, explicación y demostración de capacidades, habilidades y conocimientos en el aula.*	CT 1, CT 2	30 h
Classes pràctiques *Clases prácticas*	Sessions de treball en grup supervisades pel professor. Estudi de casos, projectes, tallers, problemes, estudi de camp, aula d'informàtica, laboratori, visites a exposicions/concerts/representacions/ audicions..., cerca de dades, biblioteques, en Internet, etc. Construcció significativa del coneixement a través de la interacció i activitat de l'alumne. *Sesiones de trabajo grupal en grupos supervisadas por el profesor. Estudio de casos, proyectos, talleres, problemas, estudio de campo, aula de informática, laboratorio, visitas a exposiciones/conciertos/ representaciones/audiciones…, búsqueda de datos, bibliotecas, en Internet, etc.* *Construcción significativa del conocimiento a través de la interacción y actividad del alumno.*	CG 3, CG 4, CE 3, CE 4	10 h
Exposició treball en grup *Exposición trabajo en grupo*	Aplicació de coneixements interdisciplinaris. *Aplicación de conocimientos interdisciplinares.*	CG 4, CT 2	1 h
Tutoria *Tutoría*	Atenció personalitzada i en grup reduït. Període d'instrucció i/o orientació realitzat per un tutor/a amb l'objectiu de revisar i discutir els materials i temes presentats en les classes, seminaris, talleres, lectures, realització de treballs, projectes, etc. *Atención personalizada y en pequeño grupo. Periodo de instrucción y/o orientación realizado por un tutor/a con el objetivo de revisar y discutir los materiales y temas presentados en las clases, seminarios, talleres, lecturas, realización de trabajos, proyectos, etc.*	CT 1, CT 2	2 h
Avaluació *Evaluación*	Conjunt de proves (audicions, orals i/o escrites) empleades en l'avaluació inicial, formativa o additiva de l'alumne. *Conjunto de pruebas (audiciones, orales y/o escritas) empleadas en la evaluación inicial, formativa o aditiva del alumno.*	CG 3, CG 5, CT 2, CE 4	2 h
		SUBTOTAL	**45 h**

5.2 Activitats de treball autònom
Actividades de trabajo autónomo

ACTIVITATS *ACTIVIDADES*	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge *Metodología de enseñanza-aprendizaje*	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge *Relación con los Resultados de Aprendizaje*	Volum treball (en nº hores o ECTS) *Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)*
Treball autònom *Trabajo autónomo*	Estudi de l'alumne/a: preparació i pràctica individual de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. *Estudio del alumno/a: preparación y práctica individual de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,… para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.*	CT 1, CT 2, CT 13, CE 4	16 h
Estudi pràctic *Estudio práctico*	Preparació en grup de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. *Preparación en grupo de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,… para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.*	CG 4, CT 1, CT 2, CE 3	12 h
Activitats complementàries *Actividades complementarias*	Preparació i assistència a activitats complementàries com tallers, exposicions, concerts, representacions, congresos, conferències,... *Preparación y asistencia a actividades complementarias como talleres, exposiciones, conciertos, representaciones, congresos, conferencias,…*	CG 3, CE 3	2 h
		SUBTOTAL	**30 h**
		TOTAL	**75 h**

6 Sistema d'avaluació i qualificació
Sistema de evaluación y calificación

6.1 Instruments d'avaluació
Instrumentos de evaluación

Proves escrites (proves objectives, de desenvolupament, mapes conceptuals,…), exposició oral, treballs dirigits, projectes, tallers, estudis de cas, cuaderns d'observació, portafolio,…
Pruebas escritas (pruebas objetivas, de desarrollo, mapas conceptuales,…), exposición oral, trabajos dirigidos, proyectos, talleres, estudios de caso, cuadernos de observación, portafolio,…

INSTRUMENT D'AVALUACIÓ *INSTRUMENTO DE EVALUACIÓN*	Resultats d'Aprenentatge avaluats Resultados de Aprendizaje evaluados	Percentatge atorgat (%) *Porcentaje otorgado (%)*
- Pràctiques i activitats d'aula / Prácticas y actividades de aula - Projecte d'investigació / Proyecto de investigación - Examen / Examen - Assistència, participació i implicació / Asistencia, participación e implicación	CG 3, CG 4, CT 1, CT 2, CE 3 CT 1, CT 2, CT 13, CG 5, CE 4 CG 3, CG 5, CT 2, CE 3, CE 4 CG 3, CG 4, CT 13	30 % 30 % 30 % 10 %

6.2 Criteris d'avaluació i dates d'entrega
Criterios de evaluación y fechas de entrega

L'avaluació serà contínua i tindrà en compte les pràctiques i activitats realitzades durant el curs, un projecte d'investigació, un examen final i l'assistència, participació i implicació en la dinàmica de les classes. Per a aplicar els percentatges de l'avaluació contínua serà necessari obtindre una qualificació mínima de 4 sobre 10 en l'examen.

La evaluación será continua y tendrá en cuenta las prácticas y actividades realizadas durante el curso, un proyecto de investigación, un examen final y la asistencia, participación e implicación en la dinámica de las clases. Para aplicar los porcentajes de la evaluación continua será necesario obtener una calificación mínima de 4 sobre 10 en el examen.

L'assistència és obligatòria. Si l'estudiant supera el 20 % de faltes d'assistència no justificades sobre el total d'hores lectives presencials, perdrà el dret a l'avaluació contínua, d'acord amb la normativa del centre. / La asistencia es obligatoria. Si el estudiante supera el 20 % de faltas de asistencia no justificadas sobre el total de horas lectivas presenciales, perderá el derecho a la evaluación continua, de acuerdo con la normativa del centro.

Data d'examen de 1a convocatòria / Fecha de examen de 1.ª convocatoria: 31/05/2027.
*La data podrà modificar-se si el centre ho requereix. / *La fecha podrá modificarse si el centro lo requiere.

6.3 Sistemes de recuperació
Sistemas de recuperación

Per a l'alumnat que ha suspès o no ha seguit el desenvolupament normal de les classes – criteris i dates d'entrega)
Para el alumnado que ha suspendido o no ha seguido el desarrollo normal de las clases – criterios y fechas de entrega)

L'alumnat que no seguisca l'avaluació contínua o no supere l'assignatura tindrà dret a les convocatòries establides pel centre. En la recuperació, la qualificació es determinarà mitjançant un examen de la matèria (70 %), el projecte d'investigació (20 %) i les pràctiques/activitats que determine el professorat (10 %). Per a aplicar aquests percentatges serà necessari obtindre una qualificació mínima de 4 sobre 10 en l'examen.

El alumnado que no siga la evaluación continua o no supere la asignatura tendrá derecho a las convocatorias establecidas por el centro. En la recuperación, la calificación se determinará mediante un examen de la materia (70 %), el proyecto de investigación (20 %) y las prácticas/actividades que determine el profesorado (10 %). Para aplicar estos porcentajes será necesario obtener una calificación mínima de 4 sobre 10 en el examen.

Data de 2a convocatòria / Fecha de 2.ª convocatoria: a determinar pel centre / a determinar por el centro.

7 Bibliografia
Bibliografía

Bibliografia bàsica / Bibliografía básica:

- BORRÁS, G.; ESTEBAN, J.; ÁLVARO, I. (1988). Introducción General al Arte. Madrid: Istmo.
- FAERNA, J. M.; GÓMEZ, A. (2000). Conceptos Fundamentales de Arte. Madrid: Alianza.
- FATÁS, G.; BORRÁS, G. (1999). Diccionario de términos de arte y elementos de arqueología, heráldica y numismática. Madrid: Alianza.
- FREIXA, M. et al. (1991). Introducción a la Historia del Arte. Fundamentos teóricos y lenguajes artísticos. Barcelona: Barcanova.
- FURIÓ, V. (2002). Sociología del arte. Madrid: Cátedra.
- GOMBRICH, E. H. (1997). La historia del arte. Madrid: Destino.
- RAMÍREZ, J. A. (1996). Cómo escribir sobre arte y arquitectura. Barcelona: Del Serbal.

Bibliografia complementària / Bibliografía complementaria:

- ARNHEIM, R. (1979). Arte y percepción visual. Madrid: Alianza.
- BAXANDALL, M. (1989). Modelos de intención. Sobre la explicación histórica de los cuadros. Madrid: Hermann Blume.
- BELTING, H. (2007). Antropología de la imagen. Buenos Aires: Katz.
- BORRÁS GUALIS, G. (2001). Cómo y qué investigar en historia del arte. Barcelona: Del Serbal.
- DE LA CALLE, R. (2006). Gusto, belleza y arte: doce ensayos de historia de la estética y teoría de las artes. Salamanca: Universidad de Salamanca.
- ECO, U. (1985). La definición del arte. Barcelona: Martínez Roca.
- FREEDBERG, D. (1992). El poder de las imágenes. Madrid: Cátedra.
- FREELAND, C. (2003). Pero ¿esto es arte? Una introducción a la teoría del arte. Madrid: Cátedra.